

Ackordskalar för dimackord

Dimackord är speciella eftersom de inte har en bestämd funktion i den meningen att de kan vara ett mål eller tillfälligt mål likt I, IV, V7. De fungerar enbart som länk mellan två ackord där en eller flera ackordtoner är ledtoner som rör sig till det nästa ackord. Trots detta kan flera av de förekommande dimackorden ha en klar funktion av mellandominant, se nedan.

Vid användning av dimackord i traditionella sammanhang är de meloditoner som *inte* ingår i ackordet oftast diatoniska toner i den tonalitet som råder (kan alltså även vara tonaliteten i en utvikning eller tillfällig modulation). Favoriter är tonerna som ligger S7 eller L6 från bastonen räknat (S9 eller S7 för C[°]7 i C-dur).

C-dur
skalans
toner:

C C[°]7 Dm F F[°]7 C/G Em7 D[°]7 Dm7 C6 C[°]7 C6

eller: C/E
C *

kromatiskt uppåtgående kromatiskt nedåtgående över gemensam baston (stationärt/stillastående dimackord)

(för jämförelsens skull här stavat som D[°]7)

Kromatiskt uppåtgående dimackord har mellandominantfunktion (se ”Dimackord” på sidan VIII). C[°]7 kan bytas ut mot A7^b9, vilket innebär att tonerna i ackordskalan för A7^b9 också gäller för C[°]7:

A mixolydisk ^b9 #9 ^b13

^b9 #9 4 ^b13 (= #5)

Om toninnehållet flyttas om så att ciss blir baston så bildas denna 8-toniga skala:

Den skala som uppstår är en kombination av d-harmonisk moll och ren moll med både c och ciss. Denna har använts sedan J.S Bachs dagar, men kromatiken c-ciss användes aldrig – enbart i skilda oktaver. Tönen c vände neråt och ciss uppåt eller vid stegvis rörelse nedåt till bess.

C[°]7

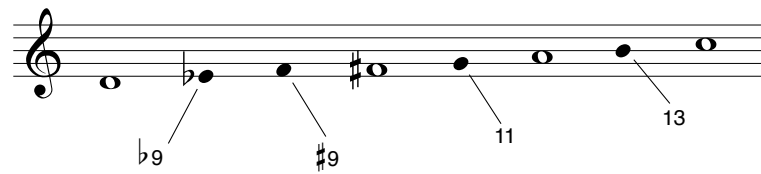
diatoniska toner hämtade från den aktuella tonaliteten, här C-dur

För D[°]7 gäller i både nedåt- eller uppåtgående rörelse en transponering av skalan för C[°]7 i exemplet ovan, vilket också gäller för G[°]7/A^b7 mellan ackord bildade på tonerna a och g i C-dur. De mellanliggande tonerna kommer i båda fallen bli diatoniska i C-dur. *Observera att dimackordets ackordtoner inte förändras!*

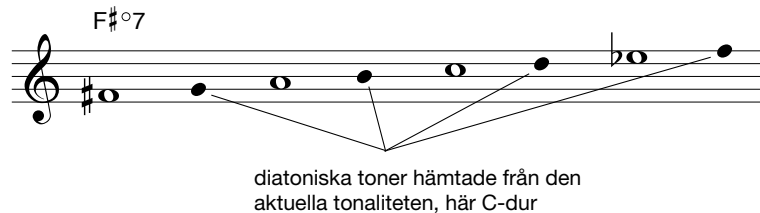
* C - E^b7 se kommentar på sidan IX.

Det kromatiskt uppåtgående dimackordet i ackordföljden F - F[♯]7 - C/G (G7^{sus}) har även funktion av mellandominant. F[♯]7 kan här bytas ut mot D7[♭]9, vilket innebär att tonerna i ackordskalan för D7[♭]9 också gäller för F[♯]7:

D mixolydisk 13 [♭]9 #9

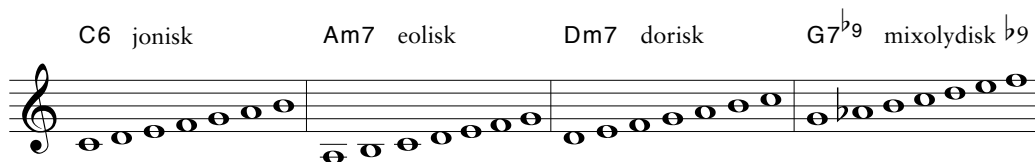
Om toninnehållet flyttas om så att fissa blir baston så bildas denna 8-toniga skala:

UPPGIFTER

Bestäm och notera passande ackordskalar för ackorden i övningslåtarna nedan, men även andra enklare låtar.

Notera skalorna på notsystem också med skalans benämning:

Förslag på låtar för ackordskalar – enklare låtar:

- Over the rainbow (H. Arlen)
- Secret love (S. Fain)
- Careless Love
- When The Saints Go Marchin' In
- Bye, Bye Blackbird m fl

Förslag på låtar för ackordskalar, mellandominanter/dimackord:

- Ja-da
- All Of Me (t 26, se sidan XX)
- Some Day My Prince Will Come

- sidan 161
- sidan 165
- sidan 177